

Representantforslag 50 S

(2013–2014)

fra stortingsrepresentantene Iselin Nybø, Trine Skei Grande og Pål Farstad

Dokument 8:50 S (2013–2014)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Iselin Nybø, Trine Skei Grande og Pål Farstad om å sikre en tilfredsstillende satsing på rekrutteringsstillinger i langtidsplanen for forskning.

Til Stortinget

Bakgrunn

Den menneskelige ressurs er den viktigste innsatsfaktoren i et velfungerende forsknings- og innovasjonssystem. Selv om det hvert eneste år settes nye rekorder i antall avlagte doktorgrader, er det et stort behov for å sikre nyrekruttering til forskningssektoren, blant annet grunnet aldersavgang. Nyrekruttering er også viktig i forbindelse med økt behov for høykompetent arbeidskraft i samfunnet for øvrig og for å sikre økt forskningsintensitet i næringslivet.

Forslagsstillerne er tilfreds med at Solberg-regjeringen har varslet at den vil følge opp Stortingets vedtak om en egen langtidsplan for forskning, jf. Meld. St. 18 (2012–2013) og Innst. 372 S (2012–2013). Langtidsplanen skal legge føringer for investeringer i bl.a. kunnskapsbygg, forskningsinfrastruktur, stipendiater og studieplasser, og sikre forutsigbarhet og langsiktighet i sektoren. Forslagsstillerne er opptatt av at langtidsplanen må gjelde for sentrale elementer i *hele* forskningsinnsatsingen, og imøteser at Stortinget får en sak om langtidsplan for forskning til behandling.

I denne forbindelse vil imidlertid forslagsstillerne særlig peke på betydningen av å sikre tilstrekkelig antall nye rekrutteringsstillinger i forsknings- og utviklingssystemet (FoU). Man har tidligere hatt opptrappingsplaner på dette området, men nye rekrutteringsstillinger finansiert over statsbudsjettet – eller

opptrappingsplaner for dette – var ikke et prioritert område for Stortingets flertall i tiden under den rød-grønne regjeringen.

På denne bakgrunn mener forslagsstillerne det er nødvendig at den nye langtidsplanen for forskning legger opp til et tilstrekkelig ambisiøst nivå i den fremtidige opptrappingen av rekrutteringsstillinger, i tråd med det dokumenterte behovet – herunder ca. 340–400 nye stipendiatstillinger per år i perioden frem til 2020.

Tidligere prioriteringer

Norge har en viss tradisjon for opptrappingsplaner innenfor rekrutteringsområdet i forskningssektoren. Blant annet ble det i St.meld. nr. 35 (2001–2002) Kvalitetsreformen. Om rekruttering til undervisnings- og forskerstillinger i universitets- og høyskolesektoren, vedtatt en opptrappingsplan for stipendiater. I St.meld. nr. 20 (2004–2005) Vilje til forskning, som ble lagt frem av regjeringen Bondevik II, het det følgende:

«Regjeringen vil prioritere en fortsatt vekst i doktorstipendiatstillinger. Den gjeldende opptrappingsplanen bør fortsatt legges til grunn, selv om vekstmålet for norsk forskning styrkes. Begrunnelsen for dette er både at opptrappingsplanen er vedtatt nokså nylig, og også at det er viktig å legge realistiske vekstmål til grunn for opptrapping av stillingene. I 2007 vil spørsmålet om videreføring og eventuell justering av opptrappingsplanen bli vurdert.»

Nevnte opptrappingsplan ble imidlertid verken videreført eller oppjustert av den rød-grønne regjeringen i statsbudsjettet for 2007 – året for det såkalte «hvilekjøret». I etterkant av dette ble det varslet en egen stortingsmelding om forskerrekruttering. Av uvisse grunner gikk den rød-grønne regjeringen bort fra dette, og i St.meld. nr. 30 (2008–2009) Klima for

forskning, ble det heller ikke presentert noen opptrappingsplan for rekrutteringsstillinger. Det rød-grønne flertallet på Stortinget gikk heller ikke inn for utarbeidelsen av en opptrappingsplan eller rekrutteringsstrategi i forbindelse med behandlingen av meldingen, jf. Innst. S. nr. 354 (2008–2009).

Etter at det ble bevilget statlige midler til nye stipendiatstillinger i tilleggsproposisjonen i forbindelse med finanskrisen i 2009, kom det ingen slike bevilgninger i de etterfølgende årlige behandlingene av statsbudsjettet frem til 2013. Til sammenligning foreslo Venstres representanter i budsjettbehandlingene i nevnte periode årlig å bevilge midler tilsvarende ca. 500 nye stipendiatstillinger og ca. 100 nye postdoktorstillinger, forholdsmessig fordelt på offentlige og private institusjoner som i dag har slike stillinger.

I budsjettavtalen mellom regjeringspartiene, Venstre og Kristelig Folkeparti høsten 2013 ble det besluttet å bevilge ytterligere midler tilsvarende inn-til 100 nye stipendiatstillinger i statsbudsjettet for inneværende år – i tillegg til stillingene som fremkommer av Prop. 1 S (2013–2014).

Anbefalt ambisjonsnivå i den nye langtidsplanen

I 2012 la en arbeidsgruppe, nedsatt av Kunnskapsdepartementet og Universitets- og høgskolerådet, frem en rapport med tittelen Etterspørsel og tilbud av stipendiatstillinger i Norge frem mot 2020. I rapporten, som tar for seg en rekke momenter knyttet til forskerrekuttering og -utdanning, anslås det et behov for 340–400 nye stipendiatstillinger per år i perioden frem til 2020. Størst behov er forventet innen teknologi- og realfagene.

Daværende statsråd for forskning og høyere utdanning, Tora Aasland, slo i denne forbindelse fast på Kunnskapsdepartementets nettside at «... vi må vurdere om det trengs en sterkere satsing på stipendiater direkte over statsbudsjettene i årene som kommer, spesielt innen teknologi og realfag» og uttalte at «ekspertgruppa på en velbegrunnet måte viser en realistisk vei framover». Forslagsstillerne er enige i dette, men konstaterer at dette ikke ble fulgt opp av den rød-grønne regjeringen.

Forslagsstillerne har imidlertid store forventninger til at regjeringen Solberg vil ha en mer offensiv tilnærming til spørsmålet om rekrutteringsstillinger enn det den rød-grønne regjeringen utviste. Forslagsstillerne mener at den nye langtidsplanen for forskning som et minimum må være i tråd med anbefalingene fra forannevnte arbeidsgruppe, og dekke det dokumenterte behovet for flere stipendiatstillinger og postdokstillinger.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen legge til grunn et minimumstall for opptrapping av rekrutteringsstillinger i langtidsplanen for forskning i tråd med rapporten Etterspørsel og tilbud av stipendiatstillinger i Norge frem mot 2020, oppdatert med nye anslag.

3. april 2014